

ФІНАНСИ ТА ІНВЕСТИЦІЇ

УДК 336.143.01

Омелянович Л.О., д-р екон. наук, проф.

Донецький національний університет економіки і торгівлі імені Михайла Туган-Барановського, м. Донецьк, Україна,
e-mail: prorect@donduet.edu.ua

НОВІ ПОГЛЯДИ НА БЮДЖЕТНІ ВІДНОСИНИ В УКРАЇНІ

Omelyanovych L.O., Dr. Sci. (Econ.), Prof.

Donetsk National University of Economics and Trade named after Mykhailo Tugan-Baranovsky, Donetsk, Ukraine, e-mail: prorect@donduet.edu.ua

NEW PERSPECTIVES OF BUDGET RELATIONS IN UKRAINE

Мета. Надати оцінку сучасних змін у бюджетних відносинах, що торкаються кожного суб'єкта підприємницької діяльності, кожної сім'ї і кожного громадянина України.

Методика. Проведено аналіз доходів і видатків бюджету, висвітлені сучасні тенденції бюджетних відносин в Україні, що ґрунтуються на фактичних макроекономічних показниках та нових актуальних процесах, що відображаються в економіці. Розглянуто існуючі проблеми фінансування економіки та соціальної сфери в країні. Визначено основні напрямки підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів. На основі положень Державного бюджету – 2013 р., спрямованих на зростання основних соціальних стандартів, розглянуто шляхи підвищення рівня добробуту громадян країни. Акцентовано увагу на фінансування соціальних видатків щодо гарантованих державою доходів для малозабезпечених сімей з дітьми і пенсіонерів, видатків у галузі освіти. Визначено проблеми, що потребують оперативного вирішення з боку держави, відносно підтримки окремих галузей економіки. Надано пропозиції з вирішення проблем фінансування з державного бюджету видатків на пенсійне забезпечення. Проведено критичний аналіз запланованих у Державному бюджеті України на 2013 р. трансфертів місцевим бюджетам, які мають соціальну спрямованість і забезпечать вирішення питань соціального характеру. Подано аналітичну оцінку бюджетним пріоритетам та зроблено конкретні висновки.

Результати. На підставі проведеного аналізу сучасних змін у бюджетних відносинах відзначено, що важливим на сьогодні є:

- визначення бюджетних пріоритетів, забезпечення послідовності і зв'язку державних програм, обов'язкова звітність за досягнення поставлених цілей і задач;
- приведення структури видатків Державного бюджету у відповідність до загальноприйнятих у світі пропорцій фінансування витрат на цілі розвитку, включаючи збільшення частки видатків на науку і підтримку інноваційної активності у ВВП, збільшення частки витрат на охорону здоров'я і освіти;
- поширення джерел бюджетних доходів за рахунок заходів щодо упередження несанкціонованого вивозу капіталу. Введення санкцій за прострочену дебіторську заборгованість.

Наукова новизна. На підставі оцінки фактичних макроекономічних показників розвитку країни, з урахуванням положень бюджетної політики на 2013 рік, визначені бюджетні пріоритети та запропоновано заходи з підвищення ефективності витрачання бюджетних коштів, поширення джерел їх фінансування, що спрямовано на поліпшення соціального захисту громадян та розвиток вітчизняної економіки в умовах складної соціально-економічної ситуації.

Практична значущість. Розглянуті бюджетні пріоритети, визначені сучасні тенденції бюджетних відносин в Україні дозволять створити оптимальну структуру видатків державного бюджету з метою підвищення економічного та соціального розвитку держави.

Ключові слова: бюджетні відносини, доходи і видатки бюджету, бюджетні пріоритети.

Постановка проблеми та аналіз наукових досліджень і публікацій. Дослідженням бюджетних відносин за умови планування, затвердження та виконання показників Державного і зведеного бюджету, місцевих бюджетів присвячені наукові праці цілого ряду вітчизняних і зарубіжних вчених. Серед них можна визначити таких вчених, як С. Брю, О. Василик, В. Гейець, О. Кириленко, Ю. Пасічник, А. Поддєрьогін, П. Самуельсон, С. Цюха, С. Юрій та ін. У той же час кожний звітний період свідчить про фінансові зміни, і це обумовлює необхідність ретельного аналізу причин цих змін і внесення конструктивних пропозицій щодо подальшого вдосконалення бюджетних відносин.

Метою цієї статті є оцінка сучасних змін у бюджетних відносинах, що торкаються кожного суб'єкта підприємницької діяльності, кожної сім'ї та кожного громадянина України.

Виклад основного матеріалу досліджень. Для проведення аналізу бюджетних відносин ми звернули увагу на динаміку макроекономічних показників у розрахунку на одну особу населення, відображену в таблиці 1. До речі, усі фінансові і бюджетні відносини регулюються законами України, указами Президента України, нормативними документами Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та міністерств і відомств України. Фінансові ресурси створюються, розподіляються та використовуються відповідно до законодавчої і нормативної баз, що діють в Україні. Виключенням може бути тільки «тіньова» економіка.

Таблиця 1 – Показники розвитку економіки України в розрахунку на одну особу населення

(грн)			
Показники	2000 р.	2011 р.	2011 р. у % до 2000 р.
ВВП (млн грн) на одну особу населення	3543	28872,8	870,5
Доходи зведеного бюджету на одну особу населення	1004	8740,2	811,7
Видатки зведеного бюджету на одну особу населення	983	9141,5	929,9
Доходи Державного бюджету на одну особу населення	741	6899,5	931,1
Видатки Державного бюджету на одну особу населення	726,6	7312,7	1006,4
Податкові надходження до зведеного бюджету на одну особу населення	526,7	5818,9	1004,8
Податкові надходження до Державного бюджету на одну особу населення	400,0	5736,9	625,3
Соціальні виплати на одну особу населення в:			
– рік	917,5	10161,5	1107,5
– місяць	764	846,0	110,5
Середньомісячна заробітна плата на одну особу	230	2633	1144,8
Роздрібний товарообіг на одну особу на рік	971,3	14796,0	1523,3
Соціальні виплати	917,5	10161,5	1107,5
Дефіцит Державного бюджету України	14,25	413,2	2899,6
Мінімальна пенсія в місяць	30,0	800	2666,7
Мінімальна заробітна плата в місяць	118,0	1004	850,8

Як видно з даних таблиці 1, валовий внутрішній продукт на одну особу населення з 2000 р. по 2011 р. збільшився більше ніж у три рази.

Звісно, що валовий внутрішній продукт (ВВП) – це валова вартість усіх продуктів і послуг, що створена на території України протягом певного проміжку часу за виключенням вартості їх проміжного споживання.

В офіційній статистиці України ВВП на стадії виробництва визначається як різниця між випуском у ринкових цінах і проміжним споживанням у цінах покупців або як сума валових доданих вартостей видів економічної діяльності і податків на продукти за виключенням субсидій на продукти [1]. У цьому, за умови визначення ВВП, закладено ідею про те, що виробляє продукт сукупність факторів, а не якийсь один. Звідси відпала необхідність розподілу на матеріальне і нематеріальне виробництво. З 2001 р. розрахунки валової доданої вартості здійснюються за видами економічної діяльності [1].

Виходячи зі змісту ВВП, доцільно порівняти темпи його зростання з темпами зростання інших важливих макроекономічних показників. Так, доходи зведеного бюджету в розрахунку на одну особу населення за 2000-2011 рр. зросли в 8,1 разу, а видатки – в 9,3 разу. Ці показники між собою пов'язані. Щоб прискорити зростання ВВП, треба звертати увагу на високий податок на додану вартість, який буде стримувати цей процес. До речі, податкові надходження до зведеного бюджету України зросли за 2000-2011 рр. більше, ніж у 10 разів.

Високі податки взагалі і особливо податок на додану вартість призводять до високих цін на виробничі і споживчі товари та послуги, знижують їх конкурентоспроможність, сприяють заміщенню вітчизняних товарів імпортними.

За нашими прогнозами на 2014 р., імпорт промислової продукції складе до 49% при зростанні вітчизняної промисловості всього на 9-12%.

Заслуговує на увагу динаміка соціальних виплат на одну особу населення України. За період з 2000-2011 рр. цей показник зріс більше ніж в 11 разів. Середньомісячна заробітна плата на одну особу за цей же період зросла в 11,4 разу, а середньомісячна пенсія – в 14,9 разу. Такі порівняння свідчать про відсутність передумов для макроекономічної стабілізації в країні. І це не зважаючи на те, що мінімальна пенсія (800 грн) залишається недостатньою для належного життєвого рівня.

Характерною ознакою сучасності стала різка політизація населення в Україні і в усьому світі. Це і антиурядові виступи в арабських державах, і політична активізація в 2012-2013 рр. в Україні. Цьому сприяє всесвітня економічна криза.

Підвищення бюджетних витрат призвело до поглиблення бюджетного дефіциту України. Якщо в 2000 р. спостерігався профіцит Державного бюджету в обсязі 697,3 млн грн, то в 2011 р. – дефіцит склав 18842,6 млн грн. Ці абсолютні суми показують, які значні інфляційні зміни спостерігаються в економіці України.

Якщо порівняти роздрібний товарообіг на одну особу – 89 грн у місяць у 2000 р. і 1233 грн у місяць на одну особу в 2011 р., то видно, що цей показник займає до 50% у заробітній платі громадян. А комунальні платежі, інші послуги, організація відпочинку, мабуть, не вмістяться в заробітну плату.

Верховна Рада України 6 груд. 2012 р. ухвалила Закон України «Про Державний бюджет України на 2013 р.». Основні показники Державного бюджету України на 2013 р. є такими:

- валовий внутрішній продукт номінальний – 1576 млрд грн; індекс споживчих цін (грудень до грудня попереднього року) – 104,8%;
- індекс цін виробників (грудень до грудня попереднього року) – 105,5%;
- фонд оплати праці найманих працівників і грошового забезпечення військово-службовців – 482,3 млрд грн.

Прогноз доходів бюджету на 2013 р. становитиме за зведеним бюджетом 464,4 млрд грн (29,5% валового внутрішнього продукту), у тому числі доходи державного бюджету (з міжбюджетними трансферами) – 362,8 млрд грн.

Дефіцит Державного бюджету передбачається на рівні 3,2% валового внутрішнього продукту (50,4 млрд грн).

Намагання Уряду України зменшити грошовий розрив між посадовим окладом працівника і тарифного розряду єдиної тарифної сітки та мінімальною заробітною платою очевидні. Саме ці намагання реалізуються в конкретних діях, наприклад середня заробітна плата у 2013 р. зростає, порівняно з груднем 2012 р., у завідувача дошкільного навчального закладу з 3086 грн до 3413 грн (на 305 грн); лікаря-хірурга I категорії у стаціонарі – з 3769 грн до 4135 грн (на 368 грн); дільничного лікаря-терапевта вищої категорії – з 3244 грн до 3558 грн (на 314 грн); вчителя вищої категорії загальноосвітнього навчального закладу – з 2882 грн до 3187 грн (на 305 грн); фельдшера вищої категорії – з 2455 грн до 2685 грн (на 230 грн).

Прожитковий мінімум на одну особу з розрахунку на місяць встановлено в розмірі з 1 січ. 2013 р. – 1108 грн, з 1 груд. 2013 р. – 1176 грн (порівняно до грудня 2011 р. зростає на 7,4%) і для тих, хто належить до основних соціальних груп населення: для дітей до 6 років: з 1 січ. 2013 р. – 1210 грн, 1 груд. 2013 р. – 1286 грн; для дітей з 6 до 18 років: з 1 січ. 2013 р. – 1210 грн, 1 груд. 2013 р. – 1218 грн; для працездатних осіб: з 1 січ. 2013 р. – 1147 грн, з 1 груд. 2013 р. – 1218 грн; для осіб, які втратили працездатність: з 1 січ. 2013 р. – 894 грн, з 1 груд. 2013 р. – 949 грн.

До речі, відповідно до Закону України «Про державні соціальні стандарти та державні гарантії», прожитковий мінімум є базовим державним соціальним стандартом, за яким визначаються розміри основних державних соціальних гарантій. Таким чином, зростання прожиткового мінімуму забезпечить, як наслідок, реальне зростання рівня гарантованих державою доходів для малозабезпечених сімей з дітьми і пенсіонерів.

Усього у 2013 р. державну соціальну допомогу отримують близько 150 тис. малозабезпечених сімей, у яких виховується понад 270 тис. дітей. Усього на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування та грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях у 2013 р. виділено 486,8 млн грн, що на 27,5% більше, ніж у 2012 р. [2]

Для вирішення питань соціального характеру в галузі освіти на 500 млн грн збільшаться видатки на стипендії, що дасть змогу забезпечити виплату підвищених на 37,5% розмірів мінімальної ординарної (звичайної) академічної стипендії. Окрім того, відповідно до Порядку проведення індексації грошових доходів населення, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України «Про затвердження порядку проведення індексації грошових доходів населення» від 17 лип. 2003 р. № 1078 (остання редакція – від 21 черв. 2012 р.), стипендії індексуватимуть у межах прожиткового мінімуму, встановленого для працездатних осіб.

Також, у зв'язку зі змінами умов оплати праці, будуть підвищені стипендії аспірантів і докторантів.

Окремою проблемою є постійна державна підтримка економіки, її окремих галузей. Так, вугільна галузь в Україні є однією з найпроблемніших. До цього треба додати, що вона є і однією з найнебезпечніших для праці людей, шахтарів. На її підтримку в Державному бюджеті 2013 р. виділено 9,9 млрд грн.

А проблем, які треба оперативно вирішувати у вугільній галузі, багато: своєчасна виплата зарплати шахтарям, виконання зобов'язань з оплати спожитої електроенергії, здійснення капітального будівництва і технічного переоснащення для оновлення основного капіталу вугільної галузі, проведення подальших заходів щодо запобігання аваріям на вугледобувних підприємствах, проведення капітального ремонту частини об'єктів соціальної інфраструктури, що перебувають на балансі вугледобувних підприємств для передачі їх у комунальну власність, і ін.

Показником рівня економічного розвитку будь-якої держави є стан і мережа до-ріг. У бюджеті на 2013 р. передбачено 19,1 млрд грн на розвиток автодоріг, що більше на 11%, ніж у 2012 р.

Велике значення для України має агропромисловий комплекс, на державну під-тримку якого передбачено 39,6 млрд грн (бюджетна і податкова, у тому числі з ураху-ванням пільг, що надаються аграрній галузі).

Проблемою, яку не можна вже обминати, є тіньова заробітна плата, що виплачу-ється працівникам без офіційного оформлення їх на відповідні робочі місця. Є різні оцінки цього явища. Наприклад, від 3 млн до 4 млн осіб в Україні працюють без офор-млення юридичних відносин, а в тіні перебуває до 40% фонду заробітної плати [3].

Важливою особливістю державних фінансів України є надзвичайно високий рі-вень видатків на пенсійне забезпечення (у межах солідарної системи), який у 2008-2011 рр. становив від 15,5 до 18,1% ВВП.

Для порівняння наведемо аналогічний середній показник у постсоціалістичних країнах Європи: у 2010 р. – 8,5% ВВП (від 6,6% ВВП у Литві до 10,3% – у Болгарії), а максимальний – у розвинених країнах Європи (Італія, Франція, Греція) не перевищував 13,7% ВВП [4].

Упродовж останнього десятиліття видатки Пенсійного фонду України значною мірою забезпечувалися завдяки участі в їх фінансуванні державного бюджету (або кош-тами єдиного казначейського рахунку) – із 1,9% ВВП у 2002 р. до 6,5% ВВП – у 2005 р. та 4,4% ВВП – у 2011 р. Якщо у 2003 р. за рахунок страхових внесків роботодавців і найманих працівників було профінансовано близько 85% видатків Пенсійного фонду України, то з 2005 р. – лише від 72% до 43%. Це пов'язане як зі збільшенням рівня пен-сій (співвідношення середньої пенсії до середньої заробітної плати зросло приблизно до 48% на початку 2012 р.) і кількості пенсіонерів у розрахунку на 1000 жителів країни, так і зі значними обсягами тіньових доходів, а також із тим, що переважна більшість самозайнятих осіб сплачувала страхові внески лише із мінімальної заробітної плати.

Спрямованість Державного бюджету 2013 р. на підвищення рівня добробуту громадян враховано у його видатках як підвищення основних соціальних стандартів (відповідно до показників інфляції).

Ураховуючи, що основні види соціальної допомоги населенню сплачуються із місцевих бюджетів, у Державному бюджеті України на 2013 р. заплановано субвенцію на виплату допомоги сім'ям з дітьми, малозабезпеченим сім'ям, інвалідам дитинства, дітям-інвалідам та тимчасової державної допомоги дітям. Її обсяг встановлено в сумі 40,15 млрд грн певного бюджету. Щомісячна допомога на кожну дитину віком від трьох до тринадцяти років підвищиться на 180 грн, а на кожну дитину віком від 13 до 18 років – на 360 грн.

До трансфертів з державного бюджету, які мають соціальну спрямованість, від-носяться і такі види субвенцій місцевим бюджетам:

- на надання пільг і житлових субсидій населенню – 7,4 млрд грн;
- на погашення заборгованості з різниці в тарифах на теплову енергію, послуги із централізованого постачання та водовідведення, що вироблялися, транспортувалися та постачалися населенню, яка виникла у зв'язку з невідповідністю фактичної вартості теплової енергії та послуг із централізованого водопостачання та водовідведення тари-фам, які затверджувалися та/або погоджувалися органами державної влади чи місцево-го самоврядування – 5,13 млрд грн;
- на надання пільг із послуг зв'язку, інших передбачених законодавством пільг, на компенсацію втрати частини доходів у зв'язку зі збільшенням ставок акцизного по-датку з пального та на компенсацію за пільговий проїзд окремих категорій громадян – 2,04 млрд грн;

– на надання пільг і житлових субсидій населенню на придбання твердого та рідкого пічного побутового палива і скрапленого газу – 0,83 млрд грн;

– на виплату державної соціальної допомоги на дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, грошового забезпечення батькам-вихователям і прийомним батькам за надання соціальних послуг у дитячих будинках сімейного типу та прийомних сім'ях за принципом «гроші ходять за дитиною» – 0,49 млрд грн.

Таким чином, бюджетні видатки на соціальний захист і соціальне забезпечення спрямовані на поліпшення соціального захисту громадян в умовах складної в цілому економічної ситуації.

Під час обговорення й ухвалення Державного бюджету України спостерігався певний конфлікт інтересів: органи законодавчої та виконавчої влади, головні розпорядники бюджетних коштів, Президент України. Але ж Державний бюджет на 2013 р. було прийнято своєчасно, і його можна розглядати як компромісний варіант.

Висновки. Важливим на сьогодні є:

- визначення бюджетних пріоритетів, забезпечення послідовності та зв'язку державних програм, обов'язкова звітність за досягнення поставлених цілей і завдань;
- приведення структури видатків Державного бюджету у відповідність до загальноприйнятих у світі пропорцій фінансування витрат на цілі розвитку, включаючи збільшення частки видатків на науку і підтримку інноваційної активності у ВВП, збільшення частки витрат на охорону здоров'я і освіту;
- поширення джерел бюджетних доходів за рахунок заходів щодо запобігання несанкціонованому вивозу капіталу. Введення санкцій за прострочену дебіторську заборгованість.

Список літератури / References

1. Статистичний щорічник України за 2011 р. / За ред. О.Г. Осауленка. – К.: Август Трейд., 2012. – 559 с.
Osaulenko, O.H. (2012), *Statystychnyi shchorichnyk Ukrainy za 2011 r.* [There is statistical annual of Ukraine for 2011], Avhust Treid., Kiev, Ukraine.
2. Основна змістовна складова бюджету – чесність // Освіта України. – 17 грудня 2012. – № 51. – С. 6.
“The main substantial component of budget honesty” (2012), *Osvita Ukrainy*, no. 51, 17 December, p. 6.
3. Кулік Ю. Соціальна справедливість – пріоритет для профспілок / Ю. Кулік // Голос України. – 19 лют. 2013. – № 33 (5533).
Kulik, Yu. (2013), “Social justice is a priority for trade unions”, *Holos Ukrainy*, no. 33 (5533), 19 February.
4. Луніна І. Держбюджет-2013: антикризовий, соціально зорієнтований / І. Луніна // Вісник Пенсійного фонду України. – 2013. – № 1. – С. 19-20.
Lunina, I. (2013), “The state budget-2013: anticrisis, socially orientated”, *Visnyk Pensiiinoho fondu Ukrainy*, no. 1, pp. 19-20.

Цель. Предоставить оценку современных изменений в бюджетных отношениях, которые касаются каждого субъекта предпринимательской деятельности, каждой семьи и каждого гражданина Украины.

Методика. Проведен анализ доходов и расходов бюджета, освещены современные тенденции бюджетных отношений в Украине, которые основываются на фактических макроэкономических показателях и новых актуальных процессах, которые отображаются в экономике. Рассмотрены существующие проблемы финансирования экономики и социальной сферы в стране. Определены основные направления повышения эффективности расходования бюджетных средств. На основе положений Государственного бюджета-2013 г., направленных на рост ос-

новых социальных стандартов, рассмотрены пути повышения уровня благосостояния граждан страны. Акцентировано внимание на финансирование социальных расходов относительно гарантированных государством доходов для малообеспеченных семей с детьми и пенсионеров, расходов в отрасли образования. Определены проблемы, которые нуждаются в оперативном решении со стороны государства, относительно поддержки отдельных отраслей экономики. Предоставлены предложения по решению проблем финансирования из государственного бюджета расходов на пенсионное обеспечение. Проведен критический анализ запланированных в Государственном бюджете Украины на 2013 г. трансфертов местным бюджетам, которые имеют социальную направленность и обеспечат решение вопросов социального характера. Представлена аналитическая оценка бюджетных приоритетов и сделаны конкретные выводы.

Результаты. На основании проведенного анализа современных изменений в бюджетных отношениях отмечено, что важным на сегодня являются:

- определение бюджетных приоритетов, обеспечение последовательности и связи государственных программ, обязательная отчетность за достижение поставленных целей и задач;
- приведение структуры расходов Государственного бюджета в соответствие с общепринятыми в мире пропорциями финансирования расходов на цели развития, включая увеличение части расходов на науку и поддержку инновационной активности в ВВП, увеличение части расходов на здравоохранение и образование;
- распространение источников бюджетных доходов за счет мероприятий по предубеждению несанкционированного вывоза капитала. Введение санкций за просроченную дебиторскую задолженность.

Научная новизна. На основании оценки фактических макроэкономических показателей развития страны, с учетом положений бюджетной политики на 2013 год, определены бюджетные приоритеты и предложены мероприятия по повышению эффективности расходования бюджетных средств, распространения источников их финансирования, что направлено на улучшение социальной защиты граждан и развитие отечественной экономики в условиях сложной социально-экономической ситуации.

Практическая значимость. Рассмотрены бюджетные приоритеты, определены современные тенденции бюджетных отношений в Украине позволят создать оптимальную структуру расходов государственного бюджета с целью повышения экономического и социального развития государства.

Ключевые слова: бюджетные отношения, доходы и расходы бюджета, бюджетные приоритеты.

Purpose. To provide evaluation of current changes in budget relations, affecting every business entity, every family and every citizen of Ukraine.

Methodology. The analysis of revenues and expenditures, highlighted the current trend of intergovernmental relations in Ukraine, based on actual macroeconomic indicators and new actual processes that appear in the economy was made. Considered existent problems of financing of economic and social spheres in the country. Determined the main directions of improving the efficiency of budget spending. Based on the provisions of the State Budget 2013, that was aimed to increase main social standards, considered ways to improve the welfare of citizens. Attention was focused on the financing of social expenditures concerning state-guaranteed income for poor families with children and pensioners, expenditure in education. The problems that require operational solving by the state, with respect to support specific sectors of the economy. The proposals for solving the problems of financing from the state budget expenditures on pensions were given. Was made a critical analysis of planned in the State Budget of Ukraine for 2013 transfers to local budgets that are socially oriented and provide solutions for social issues. Was given analytical evaluation of budgetary priorities and made specific findings.

Findings. On the basis of analysis of current changes in budget relations observed that essential for today is:

- determination of budgetary priorities, ensuring consistency and communication of government programs, mandatory reporting on achievement of goals and objectives;

— bringing structure of fiscal expenditures in accordance with generally accepted worldwide proportions of financing the costs of development goals, including increasing the share of spending on science and innovation support activities in GDP, increasing the share of spending on health and education;

— spread of sources of budget revenue through measures to prevent the unauthorized export of capital. Introduction of penalties for overdue receivables.

Novelty. On the basis of evaluation of actual macroeconomic development of the country regard to the provisions of budget policy in 2013, were identified budget priorities and proposed measures to improve the efficiency of budget spending, distribution of sources of financing, which aims to improve social protection and development of the national economy in a complex socio-economic situation.

Practical value. Consideration of the budgetary priorities of the current trend of budget relations in Ukraine, will allow creating the optimal structure of government expenditure in order to increase economic and social development.

Key words: budget relations, income and expenditures, budgetary priorities.

Рекомендовано до публікації д-ром екон. наук Азарян О.М. Дата надходження рукопису 14.06.2013 р.

Жизнь фешенебельного банкира

...В девять часов легонькая коляска везет его к биржевому маклеру, его агенту, чтобы условиться о предстоящих в тот день операциях.

В одиннадцать часов он завтракает в «Парижском кафе».

В полдень он ревизует свои конторы, заглядывает в книги, изводит конторщиков, пишет письма, ссорится с компаньоном, потом неизменно примиряется с ним, не по любви, а ради выгоды.

В три часа он мчится на биржу, сокрушается о гибели корабля, оплакивает судьбу собрата — жертвы банкротства, дает приказ о покупке и продаже ренты, выслушивает или распространяет ложные слухи.

В пять часов он присутствует на собрании акционеров.

В шесть часов он за туалетом.

В семь часов он обедает у Вэри или у «Провансальских братьев».

В девять часов он в ложе театра Буфф или Оперы.

В полночь он бросает столбик золота на карточный стол или отваживается на тур вальса с богатой наследницей.

В два часа он в элегантном будуаре наедине с танцовщицей.

В четыре часа он, наконец, в постели, утомленный трудом и наслаждениями, если только можно назвать наслаждениями ту развлекательную шумиху, которую привычка сделала для него необходимостью.

О. Бальзак